

KAUNO SUSIVIENIJIMAS „SODAI“

Juridinių asmenų registras. Kodas 193130569. Savanorių per. 304 -2, LT -49453 Kaunas. Tel. (8 37) 313058
Atsiskaitomoji sąskaita Nr. LT 8773 0001 0002 2371 53 AB bankas „Swedbank“

2016 – 05 – 27 Nr. 236

Lietuvos Respublikos Prezidentei
Daliai Grybauskaitei.
Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkei
Loretai Graužinienei.
Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui
Algirdui Butkevičiui.

KREIPIMASIS

2015 kovo 12 d. ir pakartotinai 2015 gruodžio 16 d. Kauno susivienijimo „Sodai“ sodininkų bendrijų pirmininkų konferencijų dalyviai kreipėsi į Prezidentę, Seimo Pirmininkę ir LR Vyriausybę su sekančiais prašymais. Pirma, padėti suderinti skirtingas Aplinkos ir Žemės Ūkio ministerijų pareigūnų pozicijas dėl sodininkų bendrijų teritorijų suplanavimo dokumentų (generalinių planų), pagal kuriuos buvo vykdoma žemės reforma ir privatizuoti žemės sklypai, teisinio statuso. Antra, žemėtvarkos valdininkus įpareigoti iš esmės spręsti vykdytos žemės reformos pagrindinių dokumentų įteisinimo užbaigimą ir jų sprendinių tęstinumą. Trečia, pareikalauti, kad būtų realiai parengta sodininkų prašoma metodika ar kiti teisės aktai, kuriais vadovaujantis atliekant kelių kadastrinius matavimus sodininkų bendrijų teritorijose, atsakingi pareigūnai būtų įpareigoti, be teisminių procedūrų, atstatyti žemėtvarkos valdininkų leidimu susiaurintus valstybinėje žemėje esančius kelius, vadovaujantis pirminiais išplanavimo projektais. Deja, kol kas jokių esminių rezultatų nesulaukta.

Be rezultatų liko du Seimo Tarpinstituciniai pasitarimai dėl besitęsiančių žemėtvarkos problemų sodininkų bendrijose vykę 2016 vasario 9 d. ir 2016 kovo 9 d.

Seimo kontrolierius 2016-05-26 savo pažymyje dėl Kauno susivienijimo „Sodai“ skundo prieš Lietuvos Respublikos Aplinkos ministeriją Nr.4D-2015/1-1267 pripažino, kad sodininkų keliamos problemos yra pagrįstos, rekomendavo LR Ministrui Pirmininkui atkreipti dėmesį į sodų išplanavimo problemas ir nevilkinant spręsti Sodininkų Bendrijų įstatymo 6 str. 1 dalies nuostatų įgyvendinimą.

Šiuo metu Aplinkos ministerijos yra parengti du įstatymų pataisų projektai.

Pirmasis, *Dėl Lietuvos Respublikos Sodininkų Bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 2, 6, 11, 15, 16, 17, 18, 22, 24, 27, ir 28 straipsnių pakeitimo įstatymo 2 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas*, kuris iš esmės skirtas panaikinti galiojančią

bet nevykdomą įstatymo nuostatą, įpareigojančią Vyriausybę iki 2015 m. liepos 31 d. parengti sodininkų bendrijų vidaus kelių perdavimo savivaldybėms programą ir įstatyminių įpareigojimų Vyriausybei nustatyti sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo nuomojamoje valstybinėje žemėje esančių vidaus kelių formavimo ir jų kadastrinių matavimų tvarką, kuri įgalintų be teisminių procedūrų atstatyti, dėl tyčinių ar netyčinių žemėtvarkos valdininkų veiksmų, pažeidžiant pirminių išplanavimo dokumentų (generalinių planų) sprendinius, įvykdytus kelių susiaurinimus.

Antrasis, *Dėl Lietuvos Respublikos Teritorijų Planavimo įstatymo pakeitimo įstatymo XII-407 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas*, kuris iš esmės skirtas sodininkų bendrijų teritorijų išplanavimo žemėtvarkos planų (generalinių planų) kaip teritorijų planavimo dokumentų statusui panaikinti, suteikiant žemės valdos projektų statusą. Šio projekto tikslas sudaryti sąlygas precedento neturinčiam žemėtvarkos valdininkų aplaidumo pateisinimui, kurio pasekmėje iki šiol nevykdomas LRV Nutarimas Nr. 617 įpareigojantis iki 1997 sausio 1 d. suregistruoti Teritorijų planavimo dokumentų Registre visus sodininkų bendrijų išplanavimo žemėtvarkos planus, kurie buvo parengti ir patvirtinti iki Teritorijų Planavimo įstatymo įsigaliojimo 1996 metais. Mūsų nuomone, tokia įstatymo pataisa sudarys galimybę supainioti žemėtvarkos valdininkų teisinę atsakomybę dėl tyčinių ar netyčinių privatizacijai rengtų išplanavimo dokumentų sprendinių įvykdytų ir įteisintų pažeidimų.

Šie Aplinkos ministerijos siūlomi teisiniai pakeitimai esamų problemų nesprendžia. Lieka ir toliau galioti neaiškios ir neįgyvendinamos nuostatos dėl žemės sklypų ar kelių perdavimo savivaldybėms. Šiuo metu nėra jokių teisės aktų patvirtinančių, kad keliai bendrijų teritorijose yra sodininkų nuosavybė. Sodininkų bendrijų išplanavimo žemėtvarkos planams pakeitus statusą į žemės valdos projektų statusą lieka neaiškus jų pirminių sprendinių imperatyvumas. Pagal konstituciją keičiant teisinį reguliavimą privaloma spręsti ir finansavimo problemas, nuo kurių siūlomuose projektuose Vyriausybė nusišalina. Abejotina, ar sodininkų bendrijos teisiškai galės perduoti nuomojamą keliams valstybinę žemę trečiam asmeniui - savivaldybėms.

Tiek esamas, tiek siūlomas teisinis reguliavimas, susijęs su sodininkų bendrijų privatizacijai rengtų išplanavimo žemėtvarkos planų teisiniu statusu, tiek sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo valstybinėje žemėje esančių kelių du dešimtmečius besitiesintis priklausomybės interpretavimas yra ydingas ir neaiškus. Nuolat kaitaliojamos nuostatos dėl kelių (gatvių) perdavimo savivaldybėms tvarkos ir finansavimo šaltinių, tačiau esmėje visą laiką vengiama pripažinti, kad šie keliai yra valstybinėje žemėje ir *de jure* pagal Kelių įstatymą priklauso valstybei.

Sodininkų prašymai pilnai sutampa su Seimo kontrolieriaus A. Normanto 2016-05-26 išvadamis. Indentiškas išvadas teikia ir LR Vyriausybės kanceliarijos teisės departamentas Aplinkos ministerijos naujai parengtoms įstatymų pataisoms. Seimo kontrolierius R. Valentukevičius jau 2012-10-26 pažymyje Nr. 4D-2012/1-1054 pripažino sodininkų skundą dėl žemėtvarkos problemų pagrįstu ir į jas atkreipė

Seimo narių dėmesį. Deja, iki šiol šios Seimo kontrolieriaus pastabos liko net nesvarstytos.

Valstybė per 20 metų nesugebėjo parengti valstybinės strategijos dėl sodininkų bendrijų laipsniško transformavimosi tvarkos į priemiesčio ar panašaus tipo gyvenvietes, nors procesas chaotiškai vyksta ir ryškėja skaudžios pasekmės, ypač Vilniuje. Deja, sodininkų keliami klausimai valstybės institucijų ignoruojami. Visos savivaldybės yra absoliučiai nusišalinusios nuo bet kokios pagalbos sodininkų bendrijose pastoviai gyvenančių ir mokesčius mokančių piliečių naudojamų gatvių priežiūros ir elementariausio gyvenimo kokybę užtikrinančios aptarnavimo infrastruktūros palaikymo. Vieša paslaptis, kad valstybės tiksliniai asignavimai skiriami savivaldybėms Kelių priežiūros ir plėtros programai įgyvendinti, naudojami ne pirmoje eilėje esančių kelių priežiūrai ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti, bet didelė dalis skiriama naujų kelių tiesimui į verslo struktūrų komerciniais tikslais kuriamus naujų namų kvartalus, kurie daug metų bus tik dalinai apgyvendinti.

LRV 1998 rugsėjo 22 d. Nutarimu Nr. 1138 Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos nuostatų 7.2, 7.8 ir 8.64 punktuose Aplinkos ministerija įpareigota formuoti valstybės politiką teritorijų planavimo ir priežiūros, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą, pagal kompetenciją užtikrinti valstybės turto perdavimą savivaldybių nuosavybėn, rengti ir tvirtinti normatyvinius statinių techninius ir paskirties dokumentus. Deja, kelių esančių bendrijų teritorijose priklausomybės klausimas 20 metų nesulaukia politinio sprendimo, kaip kad buvo išspręstas sodininkų bendrijų teritorijose buvusių elektros tinklų perdavimas energetikos įmonėms.

LRV 2001 kovo 14 d. Nutarimu Nr. 291 Vidaus reikalų ministerijos nuostatų 8.3 ir 11 punktuose Vidaus Reikalų ministerija įpareigota formuoti valstybės politiką vietos savivaldos srityje, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą, rengti vietos savivaldos srities įstatymų projektus, Vyriausybės nutarimus. Deja, suteikus adresus mirties taške yra gatvių žymėjimo klausimai, atsikalbinėjama dėl nuorodų keliuose įrengimo prie įvažiavimų į sodininkų bendrijų teritorijas o žemėtvarkos valdininkų susiaurintus gatvių pločius atstatyti reikalaujama iš bendrijų.

Kauno rajono sodininkų bendrijose šiandien nuolatinai gyvenančių skaičius artėja prie 6 tūkstančių arba 6% visų rajono gyventojų, vaikų virš 900 ir dar toks pat skaičius sezoniškai gyvenančių. Analogiški skaičiai visų didelių miestų rajonuose. Sodininkai negali suprasti, kodėl pastoviai gyvenantys piliečiai sodininkų bendrijų teritorijose, kurios pagal Teritorijų administracinių vienetų ir jų ribų įstatymą yra gyvenamosios vietovės teritorijos dalis, paliekamos savivaldos ir valstybės institucijų užribyje, neskiriant per visą nepriklausomybės laikotarpį jokio finansavimo infrastruktūros tvarkymui, administravimui.

Konferencijos dalyviai trečią kartą kreipiasi į Jus prašydami padėti įtikinti Vyriausybę ir kitas valdžios institucijas tinkamai vykdyti įstatymus ir kitus teisės aktus, susijusius su sodininkų bendrijų teritorijų suplanavimo dokumentų (generalinių planų) registravimu (tokiu būdu užtikrinant Konstitucijoje nustatytas teises į

nuosavybę bei jos apsaugą). Kreipiamės dėl socialinio teisingumo ir pagalbos sprendžiant sodininkų bendrijose gyvenančių piliečių bent pačių elementariausius infrastuktūros problemų tvarkymą, tyčinių ar netyčinių žemėtvarkos valdininkų klaidų ištaisymo prievolę ir kaštus perkelti valstybės institucijoms. Pakartotinai prašome įpareigoti Vyriausybę skubiai parengti sodininkų bendrijų kelių perdavimo savivaldybėms programą, kurios parengimo terminas įstatyme buvo nustatytas 2015 liepos 31 d., neatidėliojant įpareigoti atsakingas institucijas spręsti sodininkų bendrijų tolesnio vystymo valstybės strategiją.

Konferencijos įgaliota Kauno susivienijimo „Sodai“ valdyba

Pridedama: Du lapai su Kauno regiono sodininkų bendrijų pirmininkų 2016-05-27 konferencijos dalyvių parašais.

Kont. tel. 861023558
El. p. susivienijimas@kaunosodai.lt